

УБИВСТВА В БУРГТЕАТРИ

НАТАЛКА СНЯДАНКО

УБИВСТВА В БУРГТЕАТРІ

Львів
Видавництво Старого Лева
2025

Наталка Сняданко

С 58 Убивства в Бургтеатрі [Текст] : роман / Наталка Сняданко. — Львів : Видавництво Старого Лева, 2025. — 248 с.

ISBN 978-966-448-414-2

Австрійська імператриця Сіссі уже багато років захоплюється приватними розслідуваннями. Тож коли у Відні молодого актора цісарського театру знаходять мертвим у власному помешканні, вона вирішує розплутати цю моторошну справу. Проте загадок виявляється надто багато: актор чомусь був у сценічному костюмі й театральному гримі, а до його одягу хтось прикріпив записку з одним-єдиним реченням. За якийсь час на сцені цісарського театру знаходять тіло ще одного актора, теж у костюмі, а в поліції не так багато версій, хто й навіщо скоїв жакливі убивства. Та чи припиняться подібні злочини? Імператриці доведеться шукати відповіді на ці та багато інших питань.

«Убивства в Бургтеатрі» — нова книжка Наталки Сняданко із серії детективів про заплутані злочини, які береться розслідувати імператриця Сіссі.

УДК 821.161.2-312.4

© Наталка Сняданко, текст, 2025

© Сергій Мірчук, обкладинка, 2025

© Видавництво Старого Лева, 2025

ISBN 978-966-448-414-2

Усі права застережено

ВАЖКА ПРОФЕСІЯ У СПАДОК

Штефан Бадемайстер зупинився і, важко дихаючи, сперся на поруччя сходів. Підйом до цісарських апартаментів завжди давався йому непросто. Особливо о цій порі, про яку важко було сказати — це ранок чи все ще глупа ніч. Якщо вірити Штефановим відчуттям, то була ще таки глупа ніч. Пів на четверту ранку. Та саме о цій порі щодня підводився з ліжка цісар Франц Йозеф. І приблизно через пів години, о четвертій, Штефанові слід було починати свою роботу: принести до цісаревих апартаментів гумову ванну, яку зберігали у спеціальній задній кімнаті, налити в цю ванну теплої води, посадити цісаря, намити його тіло і змити мило, потому допомогти монархові вилізти з ванни, обтерти його, позбирати понахляпувану воду і позабирати всі потрібні для миття речі. Цей нескладний ритуал виконував упродовж свого недовгого життя і Штефанів батько — теж

Штефан і теж придворний лазник. Після батькової смерті лазником став Штефан. Не тому, що мав якісь особливі й необхідні для цього здібності, а просто через те, що цісар виявив свою звичну гуманність: він дбав про всіх, хто працював при дворі. І якщо якась удова залишалася без годувальника, як-от Штефанова мати, то він обов'язково прилаштовував працювати її сина, щойно той досягав належного віку. Так і склалося, що Штефан змушений був підводитись о цій нелюдській порі, відколи йому виповнилося шістнадцять.

Штефан ненавидів ранки. Йому було значно простіше не лягати допізна, ніж підводитись удосвіта. Часом, ідучи на роботу, він заздрісно дивився на вартового, який, потираючи руки, чекав, коли прийде йому на зміну наступник. Така робота — ніч у дерев'яній будці біля воріт Гофбурга — набагато більше пасувала би Штефанові, ніж оця щоденна каторга — від пів на четверту і до четвертої тридцять, аж поки поприбирає все після миття цісаря. А потому цілий день — немов у тумані, бо ні поспати пополудні, ні лягти раніше, ніж звичайно, Штефанові ніколи не виходило, а якщо вряди-годи і засинав, то підводився ще більш утомленим, аніж був до того. Віднедавна він дедалі частіше вдавався до перевіреного батьком способу — не лягав до ранку. А щоби протриматись у довгі нічні години, Штефан ішов до кнайп — тих, які були відчинені цілу ніч. Найскладніше було не випити зайвого, бо кілька разів цісар уже зауважував своєму лазникові, що

недобре приходити на роботу нетверезим. От і сьогодні Штефан ледве спромігся підійнятися сходами. І ще навіть не дійшов до цісарських апартаментів, а сили вже не мав. Руки трусяться, ноги підкошуються... Головне — під час миття не ошпарити цісаря і не перекинути гумової ванни.

Ледь пересуваючи ногами, Штефан узявся до звичного щоденного ритуалу: нагрів води і перевіряв, чи вона не надміру гаряча і не занадто холодна. Набрав ванну, поклав поряд, на стільчик, рушник і мило. На інший стілець примістив гребінець і дзеркало: в ті дні, коли не потрібно було голити цісаря й підстригати йому бороду, Штефан просто зачісував Франца Йозефа вранці. Коли ж наставав час голитись і стригти вуса чи бороду, то приходив іще й перукар.

Сонні Штефанові думки перервав Франц Йозеф, який, як завжди, бадьорий і сповнений енергії, зайшов до кімнати після своєї ранкової молитви.

— Доброго ранку, Штефане! Як спалося? — з усмішкою привітався цісар, але відразу ж спохмурнів, побачивши, в якому стані його лазник. — Ти знову нетверезий? — Франц Йозеф із осудом похитав головою і сів у гумову ванну.

— Вибачте, Ваша Імператорська Світлосте, але сьогодні маю поважну причину, — почервонів Штефан і мимоволі гикнув.

— У тебе завжди поважна причина, бо доводиться дуже рано вставати, — засміявся цісар. — На це нарікають усі мої слуги.

— Та нині все-таки інша поважна причина. Про неї ви ще прочитаєте в ранкових газетах, — відповів Штефан.

— І що ж це за okazія? — зацікавився цісар.

— Я став свідком убивства, — відповів Штефан. — Ну, точніше, вбивство відбулося раніше, та я побачив труп одним із перших. І мушу вам сказати, що то було жахливо.

— Убивство? — перепитав цісар — І де саме?

— Ви знаєте, де живуть актори Бургтеатру? — спитав Штефан.

— Ну, не те щоби знати, але їхні помешкання мали б бути десь неподалік від театру, — відповів Франц Йозеф.

— Саме так. В одному з тих помешкань живе... моя знайома, — Штефан знову почервонів, знаючи, що цісар дуже негативно ставиться до позашлюбних стосунків між чоловіками та жінками, а вони з Мартою ще не були одружені.

— Твоя майбутня дружина, ти хотів сказати... — усміхнувся у вуса цісар.

— Саме так, Ваша Імператорська Величносте. Її звати Марта. Вона прибирає в Бургтеатрі й живе поруч із акторами. Так-от, там сталося страшне. Одного з молодих лицедіїв знайшли мертвим у його кімнаті.

— Мертвим... — задумався цісар. — А що сталося?

— Його зарізали. Я ніколи не думав, що в людині є аж стільки крові. Усе довкола було залито червоним. Того хлопця прив'язали до стільця й відрізали йому чоловіче причандалля. То просто страх Божий, Ваша Імператорська Величносте! А він іще був у повному гримі й одягнутий у якийсь театральний костюм. Мені досі руки тремтять, як про те згадую.

— А як його знайшли? — посуворішав цісар.

— Ну, його кімната просто над кімнатою моєї Марти. Й от ми сиділи з Мартою, чекаючи, поки настане час мені йти на роботу, а тут зі стелі почала крапати кров. Ми перелякалися, звісно, побігли нагору. Двері було відчинено. Ми зайшли — а там таке... Довелося мені трохи випити, щоби руки перестали тремтисся. Ви вже вибачайте, Ваша Імператорська Величносте.

У цей момент цісар, якого Штефан саме завершив мити, почав підводитися з ванни і хотів було спертися на лазника. Але той похитнувся, і вони обоє мало не впали у воду.

— Бачиш, не допомогла тобі випивка. Тепер не лише руки тремтять, а й ноги підгинаються. Ще раз прийдеш у такому стані — звільню, — незадоволено пробурчав цісар. — Ще й убивства якісь приверзлися у п'яному сні. І не соромно тобі?

Та через кілька годин, коли цісареві принесли ранкові газети, він із подивом прочитав, що Штефанова розповідь таки була правдою. Одного з акторів приватного

цісарського театру дійсно знайшли мертвим у його кімнаті сьогодні вночі. Про те, що акторові відтяли його «чоловіче причандалля», як висловився лазник, у газеті не згадали, — певно, цензура не пропустила. Та решта опису збігалась: у кімнаті було повно крові, актор сидів на підлозі у сценічному костюмі й у повному театральному гримі, на одяг жертви вбивця причепив записку з одним-єдиним реченням, але в газеті не повідомляли, з яким саме.

— Елізабет, мабуть, уже там, — пробурмотів цісар собі під ніс і не помилився.

Його дружина, імператриця Елізабет, яку найчастіше називали Сіссі, разом зі своєю незмінною ось уже багато років перукаркою Катериною Заневською, колишньою львів'янкою, і справді вже оглядала місце злочину.

НА МІСЦІ ВБИВСТВА

Захоплення імператриці приватними розслідуваннями тривало вже багато років і належало до тих подробиць приватного життя імператорського подружжя, яких не слід було розголошувати. Придворний протокол дуже детально описував усе, що можна і що не варто робити цісареві й імператриці, а також іншим членам імператорської родини. Попри високий статус і шляхетне походження, імператор та імператриця, як і решта членів імператорської родини, були людьми невольними у виборі занять і способу життя: все це за них вирішував придворний етикет. При дворі був цілий департамент, який стежив за дотриманням протоколу. Цим департаментом керував придворний церемоніймайстер — чоловік на дуже високій посаді, претендувати на яку могли тільки найбільш родовиті й багаті аристократи. Нікому, навіть членам імператорської родини, не було